

Umro David Lynch, tvorac Twin Peaksa i velikan svjetskog filma

Kategorija: MAGAZINAŽurirano: Petak, 17 Siječanj 2025 07:51

Objavljeno: Petak, 17 Siječanj 2025 07:51

David Lynch, američki redatelj, pisac i umjetnik, koji je osvojio nominacije za Oskara svojim filmovima "Plavi baršun", "Čovjek slon", "Mulholland Drive" i sukreator uspješne serije "Twin Peaks", preminuo je u 78. godini, objavila je njegova obitelj u četvrtak.

"S dubokim žaljenjem mi, njegova obitelj, objavljujemo smrt ovog čovjeka i umjetnika, Davida Lyncha", stoji u priopćenju na Lynchovoj Facebook stranici.

"Sad kad on više nije s nama, ostala je velika praznina u svijetu. Ali, kako bi on sam rekao, 'Važna je krafna, a ne rupa'."

Sa svojim vizualno zadivljujućim, uznemirujućim i nedokučivim djelima punima scena iz snova i bizarnih slika, Lynch se smatrao majstorom nadrealizma i jednim od najinovativnijih filmaša svoje generacije.

Dobio je počasnu nagradu Akademije 2019. za životno djelo.

Enigmatični umjetnik i poklonik transcendentalne meditacije opirao se pojašnjavanju svojih složenih filmova, među kojima su "Divlji u srcu", dobitnik Zlatne palme 1990. na Filmskom festivalu u Cannesu, potom "Eraserhead", horor iz 1977., i triler iz 1997. "Izgubljena cesta".

"Film ili slika svaki su zaseban jezik, stoga ne valja pokušavati reći istu stvar riječima. Nema tu riječi", rekao je za novine The Guardian u intervjuu 2018. godine.

Njegov stil snimanja iznjedrio je nov pridjev, „lynchian“, koji je časopis Vanity Fair opisao kao čudan, jeziv i spor. Lynch je u svojim filmovima ubacio jezivo i uznemirujuće u obično i svakodnevno te još pojačao dojam glazbom.

Redatelj je kazao kako ga ne zanima samo priča, već i atmosfera filma, postavljena zajedničkim djelovanjem vizualnih i auditivnih elemenata.

"Njegovo oko za apsurdne detalje koji scenu čine šokantnim reljefom, i njegov ukus za riskantan, često groteskni materijal učinili su ga možda najcjenjenijim ekscentrikom Hollywooda, nekom vrstom psihopatskog Normana Rockwella", objavio je New York Times još 1990., uoči prve sezone Twin Peaksa.

Ikona kontrakulture

Lynch, kojeg je producent Mel Brooks jednom opisao kao "Jimmyja Stewarta s Marsa", izrastao je u ikonu kontrakulture, no njegovi su korijeni bili duboko u pristojnom američkom gradiću.

David Keith Lynch rođen je 20. siječnja 1946. u Missouli, u saveznoj državi Montani, kao najstarije od troje djece.

Njegov je otac radio u ministarstvu poljoprivrede te se obitelj često selila.

Lynch je svoje djetinjstvo jednom opisao kao "veoma lijepo, neka vrsta savršenog svijeta".

Umro David Lynch, tvorac Twin Peaksa i velikan svjetskog filma

Kategorija: MAGAZINAŽurirano: Petak, 17 Siječanj 2025 07:51

Objavljeno: Petak, 17 Siječanj 2025 07:51

No, dok je 1960-ih studirao na Akademiji lijepih umjetnosti u Pennsylvaniji, suočio se s ružnijom stranom Amerike živeći sa ženom i kćerkom u lošijem dijelu Philadelphije, prepunom kriminala.

Za grad je kazao da je imao najveći utjecaj na svoj život.

To je iskustvo nadahnulo film "Eraserhead", njegov uznemirujući horor film, koji je zadobio kulturni status među takozvanim ponoćnim filmovima.

Nakon što je pogledao film, Brooks, producent "Čovjeka slona", zaposlio je Lyncha kao redatelja.

"Čovjek slon", film o teško izobličenom muškarcu u viktorijanskom Londonu, nominiran je za osam Oskara 1981.

Iako nije osvojio nijednog, proslavio je Lyncha.

Međutim, njegov sljedeći znanstvenofantastični epski film "Dina" iz 1984. bio je neuspješan.

Dvije godine kasnije, Lynch se vratio na vrh filmom "Plavi baršun", koji se bavio tajnovitim podzemljem malog grada u Sjevernoj Karolini.

Neki kritičari ga smatraju njegovim remek djelom te najboljim filmom desetljeća.

"'Plavi baršun' predstavlja nešto što nikada prije nije bilo viđeno i vrlo se vjerojatno neće ponoviti: nekonvencionalan film napravljen holivudskim sredstvima i holivudskom vještinom", napisao je Dave Kehr iz Chicago Tribunea u svojoj recenziji 1986.

Lynch se preusmjerio na male ekrane 1990-ih kada je za ABC s Markom Frostom napravio zagonetnu kriminalističku seriju "Twin Peaks".

Serija, koja je osvojila Emmyja, postala je kulturni fenomen te je oživljena 2017.

"Mulholland Drive", Lynchev holivudski misterij, započeo je kao prva epizoda serije, no televizijska mreža ga je odbacila te je s vremenom došao na veliko platno.

BBC-jeva anketa provedena među 177 kritičara diljem svijeta proglasila ga je za dosad najbolji film 21. stoljeća.

U svojim poznijim godinama, Lynch se poput renesansnog čovjeka posvetio izradi dokumentaraca, kratkih filmova, slikanju i kanalu na YouTubeu.

Objavljivao je albume, spotove, glazbu za filmove te knjige, uključujući svoje memoare "Room to Dream" iz 2018.

Priznati redatelj ženio se četiri puta te je bio otac četvero djece.

"Volim što radim i mogu raditi na onome na čemu želim raditi. Htio bih da svatko ima tu priliku",

Umro David Lynch, tvorac Twin Peaksa i velikan svjetskog filma

Kategorija: MAGAZINAŽurirano: Petak, 17 Siječanj 2025 07:51

Objavljeno: Petak, 17 Siječanj 2025 07:51

rekao je u intervjuu za vulture.com 2018. (Hina)

